

DE MEDAILLES EN PENNINGEN VAN DE HEILIGE PATER DAMIAAN (1840-1889) VAN MOLOKAI, EEN BIJDRAGE TOT DE RELIGIEUZE NUMISMATIEK

Luc Van Eeckhoudt

Inleiding

Pater Damiaan van Molokai werd te Rome op 11 oktober 2009 heilig verklaard. Wie is deze nederige, eenvoudige zoon van Tremelo-Ninde, die de hoogste trap van het christelijk leven heeft bereikt? Wie is deze timmerman, priester, missionaris die belangeloos zijn leven gaf aan de meest verdrukten, de verstotenen, de gesegregeerden, de lepralijders van Molokai (Hawai), waar hij uiteindelijk zelf, verminkt door de melaatsheid, overleed op 15 april 1889¹. We hoeven maar het werk van de kunstenaars na te bekijken en we zien onmiddellijk wie hij was en wat hij betekende voor ons: een internationaal erkend en diep gewaardeerd religieus en wereldburger. Grensverleggend is zijn uitdrukking “Wij, melaatsen”.² Damiaan, die uit liefde melaats was geworden (Sœur Emmanuelle)³.

De iconografie van Pater Damiaan evolueert en gaat mee met de tijd, van klassiek tot vrij modern. Chronologisch hierbij de bijzonderste voorstellingen.

Constantin MEUNIER (1894) maakte een eerste bronzen standbeeld, opgesteld aan de Sint-Jacobskerk (Brusselsestraat) te Leuven. Hier wordt een geïdealiseerde priester-missionaris weergegeven die zijn lepralijders omarmt.

Kunstschilder Edward CLIFFORD uit Engeland, die in december 1888 een paar weken bij Pater Damiaan op Molokai op bezoek was, maakte enkele prachtige, zeer realistische tekeningen en schilderijen van Damiaan, die toen reeds aangetast was door de lepra.

Marcel LAFORET werkte voor de Wereldexpo te Parijs (1937) een schitterend wandtapijt uit, gebaseerd op reële en herkenbare foto's. De kartons voor dit wandtapijt hangen nu in de Sint-Antoniuserkerk te Leuven boven het inkomportaal.

¹ Als standaardwerk heb ik voornamelijk geraadpleegd: Hilde EYNIKEL, *Damiaan. De definitieve Biografie*, DF Leuven, 1987 (398 pp).

² Hilde EYNIKEL, o.c., p. 154.

Jan DE VOLDER, *De geest van Damiaan. Een heilige voor deze tijd*, Lannoo Tielt, 2009, p. 137.

³ Jan DE VOLDER, o.c., p. 205.

*Standbeeld door Constantin MEUNIER
te Leuven, thans aan de Sint-Jacobskerk
(Brusselsestraat)*

*Foto voor het Damiaanprentje:
Damiaan met missiekruis, 1862*

*Kruis op Molokai met onderaan een
medaillon van Damiaan-met-baard in
een wit marmereen reliëf*

*Edward CLIFFORD, tekening van
Damiaan in profiel (20 december 1888)*

Het originele wandtapijt (385 × 240 cm) hangt in het Damiaanmuseum te Tremelo⁴. Dit wandtapijt verhaalt het leven van Pater Damiaan vanaf zijn intrede in het klooster te Leuven (onderaan rechts) tot zijn triomfantelijke terugkeer (1936) in Antwerpen (bovenaan)⁵.

Marisol ESCOBAR maakte in 1969 een vrij kubistisch monument van de Lepra-Damiaan voor de National Gallery in het Capitool te Washington (USA) en een tweede exemplaar voor het Senaatsgebouw van Honolulu (Hawai).

Meer recent maakte May CLAERHOUT in 1994 een moderne bronzen beeldengroep van de zalige Pater Damiaan van Molokai, dat thans een ereplaats heeft gekregen links voor de nationale Basiliek van Koekelberg⁶.

De laatste jaren kennen we een ware explosie in de beeldende kunst. Tientallen kunstenaars volgden en lieten zich inspireren door deze innemende figuur⁷. Postzegels, medailles, prenten, zelfs een muntstuk van 20 euro volgden.

Korte biografie van Damiaan De Veuster.

Jozef De Veuster werd geboren te Tremelo op 3 januari 1840. Hij trad in bij de Congregatie van de Paters van de Heilige Harten, de Picpussen, te Leuven op 3 januari 1859. Hij studeerde te Parijs en te Leuven. In 1864 kwam hij aan te Honolulu (ter vervanging van zijn zieke broer) en werd daar priester gewijd.

1864-1973: missioneringswerk op het eiland Hawai. Vanaf 1866 werden de melaatsen verbannen naar de landtong Molokai. Damiaan kwam aan in Molokai op 10 mei 1873, waar hij uiteindelijk definitief zou blijven, zijn leven deelde met de melaatsen... tot zijn overlijden op 15 april 1889.

De Hawaiaanse eilanden werden ontdekt door kapitein James COOK in 1778 en in 1898 ingelijfd door de Verenigde Staten. In 1959 wordt Hawai de 50ste staat van de USA, vandaar dat ze het recht kregen hun twee belangrijkste figuren vereeuwigd te zien in het Capitool te Washington: hun koning (die de eilanden verenigde) en hun Father Damien. In 1969, honderd jaar na de eerste inrichting, wordt de segregatie van de melaatsen op Molokai opgeheven.

In 1977 riep Paus Johannes-Paulus II Damiaan uit tot “venerabel”, hij was verering waard⁸. Damiaan werd door Paus Johannes-Paulus II zalig verklaard te Koekelberg (Brussel) op 4 juni 1995 en door Paus Benedictus XVI heilig verklaard te Rome op 11 oktober 2009⁹.

⁴ Patrik JASPERS, Het wandtapijt van Marcel Laforêt, in *Damiaan Vandaag*, Leuven, 2009, binnenkaft p. 2.

Monumentaal Damiaanschilderij, in *Damiaan Vandaag*, driemaandelijks tijdschrift, 9de jg., nr. 4, okt.-dec. 2009, p. 2 en 3.

⁵ René OBBELS, *Damiaan inspireert kunstenaars*, Leuven, 1998, p. 42.

⁶ *Damiaan Vandaag*. Damiaan inspireert, brochure uitgegeven door de vzw Paters van de Heilige Harten, Leuven, 2009, bevat een hoofdstuk over Kunstenaars en Damiaan, p. 26-28.

⁷ René OBBELS, *Damiaan inspireert kunstenaars*, Leuven, 1998 (52 pp.).

⁸ Hilde EYNIKEL, o.c., p. 364.

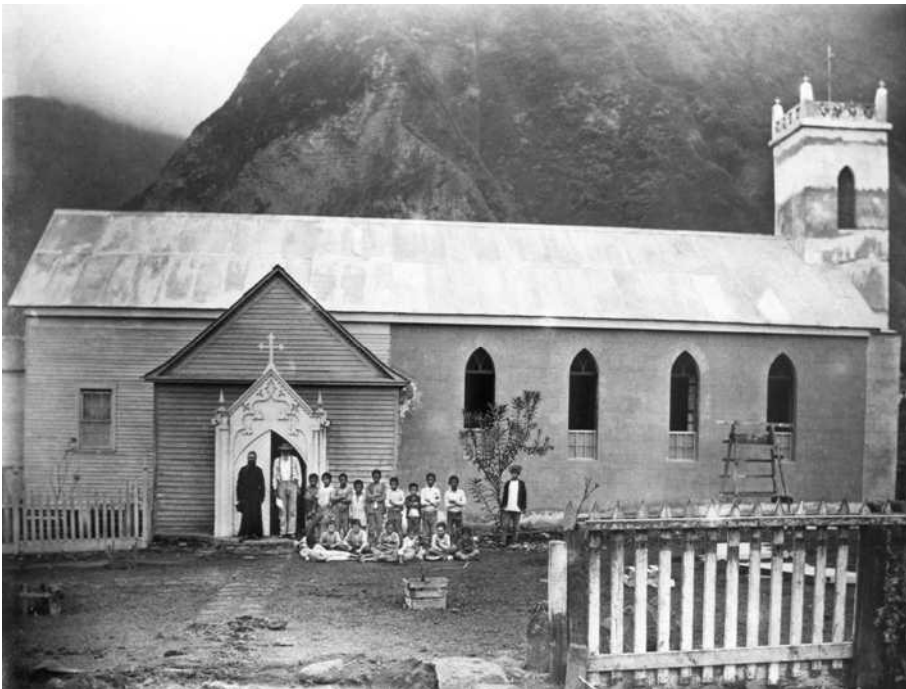
⁹ Hilde EYNIKEL, o.c., p. 388.

Kard. Godfried DANNEELS, *Damiaan. Een portret*, Mechelen, 1994.

Nationale dankviering in de Basiliek van Koekelberg op 18 oktober 2009 (heiligverklaring).

Kaart van Hawai met Molokai.

Sint-Philomenakerk te Kalawao, door Pater Damiaan uitgetekend en gebouwd, foto 1890-1895

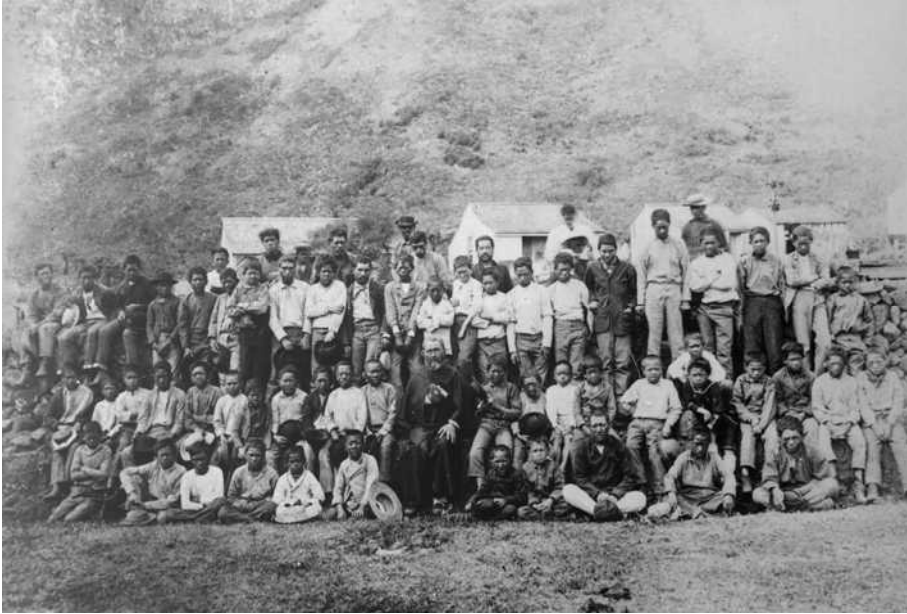
Zo kunnen we in de religieuze numismatiek een bijzonder en eigentijds hoofdstuk aan onze opzoekingen toevoegen: de medailles en penningen van Pater Damiaan. De eerste grote reeks medailles werd geslagen in 1936, dit is amper 75 jaar geleden. En toch, we zijn verrast over de veelheid en de verscheidenheid van de numismatiek over deze nieuwe heilige. Tientallen verschillende medailles konden we samen brengen, zelfs een euro-munt. We hebben deze veelheid geordend en chronologisch opgedeeld in volgende hoofdstukken:

- de inhuldiging van het standbeeld van Constantin MEUNIER, 1894
- Damiaan met het missiekruis (neo-gotische medaille)
- de eerste medailles van Pater Damiaan met baard (1936: overbrenging van de stoffelijke resten met de Mercatorboot)
- Damiaan en de afbeelding van de eerste grafkapel te Leuven, 1936
- Mauquoy: de grote herinneringsmedaille, 1936
- F. GLORIE: de medaille van FOPERDA (Fondation Père Damien), 1964
- de honderdste verjaardag van het overlijden van Pater Damiaan, 1989
- de Tremelo-penning, 1989
- de medailles van de zaligverklaring, 1994
- de nieuwe medailles met papieren kleurenfoto, 1989
- de Damiaan-pin
- Belgian Heritage: Damiaanpenning
- de uitverkiezing van De Grootste Belg, 2005
- de Damiaanactie
- de medailles van de heiligverklaring van Pater Damiaan, 2009
- niet-uitgegeven medailles: ontwerpen.

Aan de overkant van de oceaan in de Verenigde Staten van America is ook een vrij belangrijke Damiaan-verering levendig gebleven, gepaard gaande met uitgaven van eigen herdenkingsmedailles en penningen, zelfs houten jetons van de Damien-Tours¹⁰. Deze bijdrage richt zich vooral op onze contreien.

Bekijken we nu deze medailles van dichterbij.

¹⁰ Patrick BOLAND, Father Damien Medals and Related Items, Kaneohe, z.j. (circa 1994). Draft.

Groepsfoto van Damiaan met de melaatsen in Molokai, 1888-1889

*Tweede beeld door Marisol ESCOBAR
te Hawai*

*Graf van Pater Damiaan onder de
pandaboom (1890)*

1. Inhuldiging van het Standbeeld (Constantin MEUNIER), Leuven, 1894¹¹

Ter gelegenheid van de inhuldiging van het grote standbeeld van Pater Damiaan, vervaardigd in brons door de gekende beeldhouwer Constantin MEUNIER werd een gelegenheidspenning uitgegeven die werd vervaardigd door niemand minder dan Laurent HART¹².

Constantin Meunier had deze opdracht gekregen van de Belgische Regering. Dit beeld was het allereerste standbeeld van Damiaan in ons land. Het stond oorspronkelijk in het Leuvense stadspark en werd ingehuldigd in aanwezigheid van kardinaal Goossens en eerste minister de Burlet. In 1908 werd het verplaatst naar het gewezen kerkhof van de Sint-Jacobskerk aan de Brusselsestraat waar het nu nog steeds

¹¹ Ildefonse ALAZARD SS.CC., *Notice sur la Congrégation des Sacrés-Coeurs de Jésus et de Marie*, Braine-le-Comte, 1919, p. 12: L'Angleterre lui a élevé un monument à Molokai, théâtre de son sacrifice; la Belgique lui a dressé une statue à Louvain où il a fait ses études. L'Eglise, nous l'espérons, le glorifiera un jour.

Hommage Nationale de la Belgique au Père Damien, Evreux, 1895 (55 pp.).

¹² Laurent HART (Antwerpen 1810 – Brussel 1860) is een van onze belangrijkste medailleurs uit het midden van de 19de eeuw (vooral portrettist – en werkte met diep reliëf). Hij is een leerling van BRAEMT, VEYRAT en JOUVENEL. Omdat de afbeelding zo schitterend van kwaliteit was (hier de voorzijde met Leopold II), werden zijn medailles na zijn dood nog jarenlang gebruikt voor bijzondere gelegenheden, zoals hier in 1894 met gelegenheidstekst op de keerzijde (dit is reeds 34 jaar na zijn overlijden).

staat¹³.

Vz: afbeelding van Leopold II met baard.

Randtekst: Leopold II Koning der Belgen / H. FT.

Kz: tussen twee lauriertakken, centraal in een medaillon: Inhuldiging der standbeeld / van / Pater / Damiaan / 16 december 1894.

Ø 40 mm, met kroontje en oog (verguld): 55 mm.

Damiaancollectie, Paters van de Heilige Harten, Leuven, inv. nr. 346.

¹³ René OBBELS, o.c., p. 20.

2. Pater Damiaan met zijn missiekruis (begin 20ste eeuw)

De klassieke pose van Damiaan met zijn missiekruis, staande in de houding van zijn groot idool Pater Franciscus Xaverius, jezuïet-missionaris, patroon van de missionarissen, is de eerste afbeelding van deze pionier, die we op onze medailles terugvinden. Binnen de klassieke neo-gotische accoladenboord zien we de jonge Damiaan afgebeeld met zijn missiekruis. Op de keerzijde van deze medaille, die in verschillende groottes bestaat, zien we Sint-Jozef met Kindje Jezus binnen een gelijkaardige accoladenboord. De Sint-Antoniuserkerk te Leuven is een belangrijk centrum van de Sint-Jozefsvereering, vandaar de logica dat deze twee personen op één medaille voorkomen. Dit is een Franstalige medaille die spreekt van Père Damien. Ik heb geen medailles met een Nederlandstalige inscriptie teruggevonden.

A. Reeks medailles met Pater Damiaan tegen een egale achtergrond, aluminium.

Vz: Damiaan met missiekruis in ovaal, waarrond een accoladenboord met randschrift: PERE DAMIEN L' APO / TRE DES LEPREUX

Links en rechts van Damiaan, naast de ovaal, enkele bloemen en een doek (dwaal) hangend over een horizontale baar.

Kz: Sint-Jozef met Kindje Jezus en lelietak, in een accoladenboog waarin de tekst: S^T JOSEPH • * * * • PROTEGEZ NOUS • * * *

Deze reeks bestaat uit 5 medailles. Afmetingen:

- Ø 31 mm (met oogje 37 mm)
- Ø 25 mm (met oogje 30 mm), 5 sterretjes boven het hoofd van Sint-Jozef en randschrift: SAINT JOSEPH * * * * * PROTEGEZ NOUS * * * *
- Ø 22 mm (met oogje 25 mm), eveneens 5 sterretjes

- Ø 19 mm (met oogje 24 mm), 3 sterretjes boven het hoofd van Sint-Jozef
- Ø 15 mm (met oogje 18 mm), eveneens 3 sterretjes

B1. Reeks medailles met Pater Damiaan tegen een architecturale constructie (romaanse boog), en Sint-Jozef met Kindje Jezus en een kleine lelietak, waarrond allerlei bloempjes en sterretjes. Aluminium.

- a. Vz: Damiaan in ovaal (driekwart weergegeven)
 links en rechts een doek over een horizontale baar met daarboven enkele bloemen, dit alles omgeven door een accoladenboord.
 Randschrift: PERE DAMIEN L' APO / TRE DES LEPREUX
 Kz: Sint-Jozef met Kindje Jezus en kleine lelietak, waarrond bloempjes en sterretje en randschrift: S^T JOSEPH – PATRON DE L' EGLISE

Afmetingen:

- Ø 32 mm (met oogje 38 mm)
- Ø 23 mm (met oogje 29 mm)
- idem: verguld aluminium

- b. zelfde reeks medailles als hiervoor doch in wit metaal. Afmetingen:
 - Ø 18 mm (met oogje 22 mm)

- Ø 15 mm (met oogje 18 mm)
- Ø 15 mm (met oogje 18 mm), zonder randteksten.

B2. Gelijkaardige medailles als hierboven doch het aantal sterretjes rond het hoofd van Sint-Jozef en Kindje-Jezus varieert.

- a. Vz: Damiaan met missiekruis, driekwart weergegeven in een ovaal, staande binnen een romaans-gotische constructie.
 Randschrift: PERE DAMIEN / L' APOTRE / DES LEPREUX
 Kz: Sint-Jozef met Kindje Jezus, omgeven door 11 sterren binnen een accoladenboord.
 Randschrift: S. JOSEPH / PATRON DE / L'EGLISE
 Ø 21 mm (met oogje: 25 mm)

- b. medaille met 11 sterretjes
- Ø 20 mm (met oogje 26 mm, oogje uitgerokken)
 - wit metaal
 - Ø idem in aluminium met scherpere aflijning

- c. Hier bemerken we aan de keerzijde maar 10 sterren omheen het hoofd van Sint-Jozef en Kindje Jezus
 - Ø 16 mm (met oogje 18 mm)
 In de rand onderaan Kz. (slecht leesbaar): M 5 (?)

- d. aan de keerzijde bemerken we maar 7 sterren
 - Ø 16 mm (met oogje 19 mm)
- e. hier staan maar 6 sterren rond Sint-Jozef.
 Ø 17 mm (met oogje: 20 mm)
 verzameling Jos De Winter, Lovenjoel.

C. Accoladevormige medaille in aluminium

Vz: Pater Damiaan driekwart weergegeven met zijn missiekruis
 randschrift: PERE DAMIEN L'APOTRE DES LEPREUX
 Kz: Sint-Jozef met op zijn rechter arm het Kindje-Jezus
 randschrift: S. JOSEPH MODELE DE PURETE
 Ø 15 mm (met oogje: 19 mm) beschadigd.

Alle medailles van hoofdstuk 2 komen uit de Damiaancollectie, Paters van de Heilige Harten te Leuven.

3. FISCH et Cie. Bruxelles: de eerste medailles van “Pater Damiaan met baard”, 1936

In Molokai werd een hoog stenen kruis opgericht in opdracht van de Engelsen, met onderaan in de voet een groot medaillon van Pater Damiaan met baard, naar een portret van Edward Clifford¹⁴. Dit portret heeft model gestaan voor de eerste Damiaan-medaille in 1936 toen de stoffelijke resten van Pater Damiaan met de Mercatorboot naar Antwerpen werden gebracht¹⁵. Dit medaillon is in wit marmer gebeeldhouwd, circa 30 cm diameter.

De medaille van FISCH is een achthoekige medaille in koper met bovenaan een klein gaatje waarin een pin¹⁶ werd vastgehecht om deze medaille op de kledij vast te spelden. Deze medailles werden massaal verkocht voor de financiering van de Damiaanfeesten ter gelegenheid van de overbrenging van zijn lichaam naar België.

Uiteindelijk vonden we drie verschillende medailles (tekst keerzijde) wat er op wijst dat ze in verschillende fasen werden geslagen en telkens verbeterd. In het archief van de Paters Picpussen te Leuven vonden we een brief in verband met een bestelling van 100.000 exemplaren¹⁷.

- a. Vz: Damiaan met baard.
 Kz: PATER / DAMIANUS / DE VEUSTER / LEPROSORUM / APOSTOLUS / 1840-1889 / ♣ (het woord PATER in boogvorm).
 Ø 22,5 mm, de koperen pin is 46 mm lang (oogje inbegrepen).
- b. Vz: Damiaan met baard, idem als a.
 Kz: PATER / SS. CC. / DAMIANUS / DE VEUSTER / LEPROSORUM / APOSTOLUS / 1840-1889 / ♣

¹⁴ Edward CLIFFORD bracht een bezoek van twee weken aan Molokai in december 1888. Hij maakte enkele portretten van Damiaan en voerde lange gesprekken met hem. Hij is de auteur van: *Father Damien. A journey from Cashmen to his Home in Hawaii*, London en New York, 1889 (190pp.).

Rond-Damiaan, Kadoc-studies 7, Leuven, 1989, p. 259, tw.

¹⁵ VANDEGOOR Gust, *Het Schoolschip Mercator en zijn commandant Remi van de Sande*, Herent, 2009, p. 206-223: Repatriëring van het stoffelijk overschot van Pater Damiaan (1936).

¹⁶ We zouden eerder een ringetje verwachten doch het was inderdaad een koperen pin van 46 mm, met bovenaan een krul, waarover de achthoekige medaille werd geschoven om zo makkelijk aan een kledingstuk vast te hechten.

¹⁷ Damiaancollectie, Paters van de Heilige Harten, Leuven, inv. nr. 384, brief dd. 28 maart 1936, aan Maison FISCH et Cie, Bruxelles.

c. Vz: Damiaan met baard, idem als a.

Kz: PATER / DAMIANUS / DE VEUSTER / SS . CC . / LEPROSORUM / APOSTOLUS / 1840-1889

4. De eerste grafkapel zonder opstaand kruis aan het graf

Deze grafkapel van Pater Damiaan werd ontworpen door architect Victor BROOS in 1936. Deze medaille werd geslagen in 1936 of kort nadien.

Vz: in een accoladenboord zien we Pater Damiaan in borstbeeld weergegeven met vooraan de 2 harten van zijn congregatie

Randschrift: P. DAMIANUS / DE VEUSTER / SS CC

Onderaan getekend: PENNA LYON

Kz: eerste afbeelding van de grafsteen

Randschrift: TREMELO / 1840 / MOLOKAI / 1889

Afmetingen: Ø 15 mm (met oogje 18,5 mm), wit metaal

Ø idem, aluminium.

5. Afbeelding van Pater Damiaan en de eerste grafkapel¹⁸ met kruis te Leuven (Sint-Antoniuskerk) (1936)

a. Vz: buste van de jonge Damiaan (naar een foto van toen hij naar de missies vertrok, 33 jaar oud) vermoedelijk van de Franse medailleur Raymond TSCHUDIN.

¹⁸ De eerste grafkapel dateert van 1936, deze werd volledig hernieuwd (herbouwd) en onderin de Sint-Antoniuskapel werd een speciaal voor hem gebouwde crypte in gebruik genomen op 14 december 1961.

Randschrift: PATER / DAMIANUS / SS· / CC·

Kz: graf te Leuven in de St-Antoniuskerk.

Ø 15 mm, met oogje: 19 mm.

Andere groottes hebben we niet teruggevonden.

Onder de Sint-Antoniuskapel werd een speciaal voor hem gebouwde crypte in gebruik genomen op 14 december 1961 in de totaal vernieuwde kerk. Deze medaille geeft de toestand weer toen het praalgraf nog boven in de kerk stond, in een zijkapel (toestand voor 1961).

b. Heruitgave door Raymond TSCHUDIN (ca 1980), Frankrijk.

Deze medaillemaker heeft een grotere medaille gemaakt (1980) met een diamanten buitenboord, wat in die tijd innoverend en modern was. Wel werd de afbeelding van de oude grafkapel in de plaats van de vernieuwde grafkapel op de keerzijde opgenomen, zodat deze medaille door de Congregatie niet werd aanvaard. De grafkapel was toen reeds volledig vernieuwd.

Vz: buste van de jonge Damiaan, randschrift: PATER / DAMIANUS / SS· / CC·

Daaronder: TSCHUDIN¹⁹

Kz: eerste graf te Leuven met brede boord.

De keerzijde van de oorspronkelijke medaille werd niet uitvergroot, vandaar de brede boord.

Afgewerkt met een diamantboord en vierkantig oogje, gemonteerd als sleutelhanger.

Ø 23 mm, met oogje: 25 mm.

¹⁹ Raymond TSCHUDIN (1916-) is een Franse medailleur.

De vernieuwde crypte in de Sint-Antoniuskapel te Leuven

Paus Johannes-Paulus II te Koekelberg: zaligverklaring

6. Alfons MAUQUOY²⁰ (atelier Fisch), 1936

Vz: Damiaan met baard.

Randschrift: PATER DAMIANUS DE VEUSTER SS.CC. LEPROSORUM APOSTOLUS / 1840-1889

Met de afbeelding van de twee harten binnen een doornkroon.

Kz: landschap van Molokai: landtong met bergwand.

Bovenaan de tekst: MAJOREM HAC / DILECTIONEM NEMO HABET, UT / ANIMAM SUAM PONAT QUI PRO / AMICIS SUIS / (S^T JOAN CHAP. XV). Daaronder links een kruis met het woord MOLOKAI en het typische landschap met de twee dorpen.

Ø 70 mm.

Damiaancollectie, o.c., inv. nr. 384.

Hiervan werden vijf exemplaren, recto-verso gemonteerd op een plakiet in een schrijntje waarvan er één aan Koning Leopold III, één aan de paus, één aan de bisschop van Honolulu, één aan de aartsbisschop van Mechelen-Brussel, kardinaal Van Roey, en één aan President Roosevelt (USA) werd aangeboden. Kostprijs voor deze vijf “écrins”: 250 frank.

Deze medailles werden verkocht t.v.v. het Pater Damiaanfonds (50 BEF).

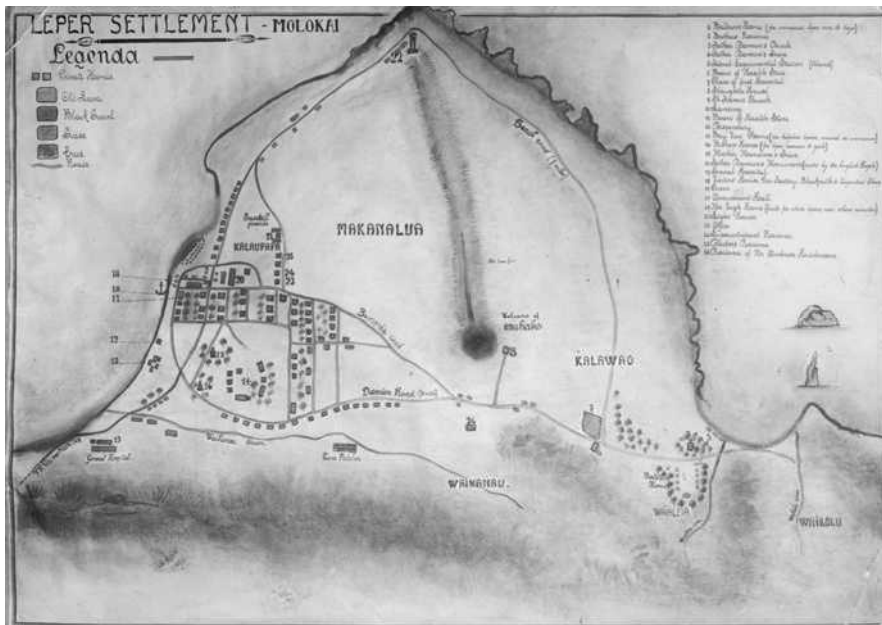
Tevens werden er 12 “écrins” in gepatineerd brons vervaardigd (à 50 frank 't stuk) en 28 medailles in gepatineerd brons in een doosje à 21 frank 't stuk²¹.

²⁰ Alfons MAUQUOY (1880-1954), beeldhouwer, medailleur, auteur van oorlogsgedenktekens: Eddy SCHUTYSER, *Mensen op Metaal. Mensen in Metaal*, Oostkamp, 2005, p. 188.

²¹ Damiaancollectie, o.c., archief nr. 384: brief van FISCH et Cie dd. 20 mei 1936.

Sferbeeld van de "Pali", circa 1900

Kaart landtong Molokai met de "Pali" (bergwand) en de twee lepra-dorpjes.
 Historische tekening circa 1900

7. Raymond GLORIE²² (atelier Fibru Fisch – Bruxelles), 1964

De voorloper van de Damiaanactie heette “Fondation Père Damien” of in ’t kort: FOPERDA.

In 1964 werd een grote bronzen eenzijdige medaille geslagen om de 25ste verjaardag van deze stichting te herdenken (1939-1964). Deze werd vervaardigd door Raymond GLORIE.

Vz: zittende inboorling (Congo) op driepikkel.

Randschrift: 1939 · PATRIS DAMIANI AD LEPRAM SUPERANDAM
FUNDATIO · 1964.

Kz: nihil.

Ø 70 mm.

Damiaancollectie, o.c., inv. nr. 867.

De oprichting van de Fondation Père Damien pour la Lutte contre la Lèpre werd bekend gemaakt in het Belgisch Staatsblad van 2 december 1939 (tweetalig), p. 8213-8217²³.

²² Raymond GLORIE (Elsene, 2 mei 1918-), figuratief beeldhouwer, medailleur. Neef van Marcel RAU: Eddy SCHUTYSER, o.c., p. 181.

²³ FOPERDA (brochure) Expo 1958 (met afbeelding van het rondreizend dispensarium (grote wagen).

Damiaancollectie, o.c., nrs 864 en 866 (met foto's).

8. Honderdste verjaardag van het overlijden van Pater Damiaan, 1989: “Mercatorboot”

De herinneringsmedaille (1988) van Paul HUYBRECHTS uit Herent²⁴ met de Mercatorboot. Zeven verschillende medailles werden vervaardigd.

Als portret diende het schilderij van Edward Clifford (december 1888).

Vz: portret naar Edward Clifford (Pater Damiaan met de strooien hoed). Randschrift: DAMIANUS 1840-1898, getekend onderaan: PAUL HUYBRECHTS 1988

Kz: Mercatorboot (Belgisch opleidingsschip).
Randschrift: MERCATOR 1936

Uitvoeringen in brons, zilver en goud.

a. brons: Ø 60 mm.

b. brons: Ø 60 mm.

²⁴ Paul HUYBRECHTS (Leuven, 1951-): Meestergraveur en medailleur. Een groot deel van zijn oeuvre werd reeds gepubliceerd in Jaarboek EGMP, 1989, 1991 en 1994.

Vz: buste met scherpe afboording onderaan.
getekend: PAUL HUYBRECHTS 1988 (op schouder)

- c. zilver: Ø 60 mm, 103 g sterling zilver.
geijkt: 925 en tonvormig ijk met 3 afgescheiden x-tekenen (Van Ranst, Schoten)

- d. zilver: Ø 30 mm, 11,5 g 925 ‰, oplage 2500 stuks. Bestaat ook in brons.

- e. goud: Ø 23 mm, 5,54 g 18 karaat goud, oplage 1000 stuks.

- f. goud: Ø 30 mm, 11 g, oplage: 1000 stuks (18 karaat). De Mercatorboot werd langs de zijkant afgebeeld.

- g. vergulde versie Ø 23 mm, idem als f.

9. De Tremelo-penning, 1989

Het gemeentebestuur van Tremelo heeft ter gelegenheid van de honderdste verjaardag van het overlijden van hun beroemde telg een Tremelo-penning uitgegeven die kon verworven (verdiend) worden door de bedevaarders (stappers) die naar Tremelo kwamen en die tevens geschonken werd aan alle deelnemers van de Grote Damiaanstoet.

Vz: buste van P. Damiaan, naar een portret van Edward Clifford: met strooien hoed en kleine bril.

Randschrift: 1889 DAMIAAN DAMIEN 1989

Kz: tekst: GEMEENTEBESTUUR / TREMELo

Ø 34 mm, met rechthoekig oogje: 38 mm, koper.

Verzameling Jos De Winter, Lovenjoel.

*Schilderij van Pater Damiaan door
Edward CLIFFORD
(20 december 1888)*

*Kubistisch beeld door Marisol
ESCOBAR in het Capitool te
Washington*

*De Mercatorboot bij de overbrenging
van het lichaam van Damiaan naar
Antwerpen in 1936*

*Standbeeld door May CLAERHOUT,
Koekelberg Brussel, met Hawaiaanse
bloemenkrans om de hals*

10. Medailles Zaligverklaring (1994)

Pater Damiaan werd zalig verklaard, in de gietende regen, door paus Joannes-Paulus II voor de basiliek van Koekelberg op 4 juni 1995.

“...verlenen wij op grond van ons apostolisch gezag de toelating om de eerbiedwaardige dienaar Gods, Damiaan De Veuster, voortaan als zalige te vereren en jaarlijks op 10 mei zijn feest te vieren op de plaatsen en volgens de schikkingen die door het recht zijn bepaald...”²⁵

Dit was oorspronkelijk gepland voor 15 mei 1994.

Voor die gelegenheid werden meerdere medailles gecreëerd, reeds klaar in 1994! Zo kennen we de Italiaanse reeks van Giuseppe VADALA, de medaille van Paul HUYBRECHTS uit Herent en de officiële medaille van de Koninklijke Munt van België door Luc LUYCKX.

a. Giuseppe VADALA, 1994

- bronzen medaille

Vz: buste van zieke Damiaan.

Randschrift: BEATUS DAMIANUS DE MOLOKAI SS.CC. / 1840-1889

Kz: 2 grote harten²⁶ waarin Damiaan met melaatsen en kerk, bovenaan: het strand van de landtong Molokai met de palmbomen en groot liggend kruis

Randschrift: BEATUS / SERVUS / HUMANITATIS / 1994

Ø 60 mm.

²⁵ Formule van de zaligverklaring, in Damiaan Vandaag, o.c., p. 8 (met fotoreportage).

²⁶ SS.CC.: twee harten nl. van Jezus en Maria: La Congrégation des Pères des Sacrés-Coeurs dite de "Picpus", Paris, 1928 (met o.a. tgo. p. 41 twee foto's van P. Damiaan (1878 en 1889).

- sleutelhanger: Vz en Kz : idem als hiervoor.
Afmeting: 32 mm, met oogje 37 mm.

- kleine medaille
Vz en Kz : idem als hiervoor.
Afmetingen: 22 mm, met oogje: 25 mm.
- vermoedelijk bestaat er ook een gouden en/of zilveren versie van deze medaille.

b. Paul HUYBRECHTS

- Vz: hoofd van Pater Damiaan omgeven door een stralenkrans in de ronding
Getekend: PAUL HUYBRECHTS
- Kz: tekst en afbeelding van schiereiland Molokai.
BEATUS DAMIANUS / SERVITOR LEPROSORUM / IN / MOLOKAI
- Twee versies: brons en zilver.
- Ø 30 mm.

c. Luc LUYCKX

medaille (uitgave Koninklijke MUNT van België): Zaligverklaring van Pater Damiaan.

Vz: afbeelding van het hoofd van Paus Joannes-Paulus II en hoofd van Pater Damiaan, met de wapenschilden van de paus en van de gemeente Tremelo.
Randschrift: BEATIFICATIO R.P. DAMIANI A JOHANNI PAVLO PP II / • 15.5.1994 •

Kz: afbeelding van P. Damiaan met melaatsen.

Afmetingen:

Zilver: Ø 35 mm, 20 g, 925 ‰ zilver, oplage: 10.000 exemplaren.

Goud: Ø 30 mm, 11 g, 18 kt. goud, oplage: 5.000 exemplaren.

11. Medailles met papieren kleurenfoto, sinds 1989 (?)

Deze eenzijdige medaille is opnieuw gebaseerd op het portret van Edward CLIFFORD (december 1888). We zien Pater Damiaan met zijn strooien hoed tegen een klare achtergrond, naar de oorspronkelijke tekening. Dit is een voorbeeld van de nieuwe tendens in de medaille-industrie, nl. een leeg medaillebakje waarin een minifoto wordt gekleefd en waarover (om af te sluiten) een plastiekje wordt aangebracht... polyvalente commercialisatie ingaand tegen elke vorm van de medaille-kunst. Deze zijn noch geslagen, noch gegoten...

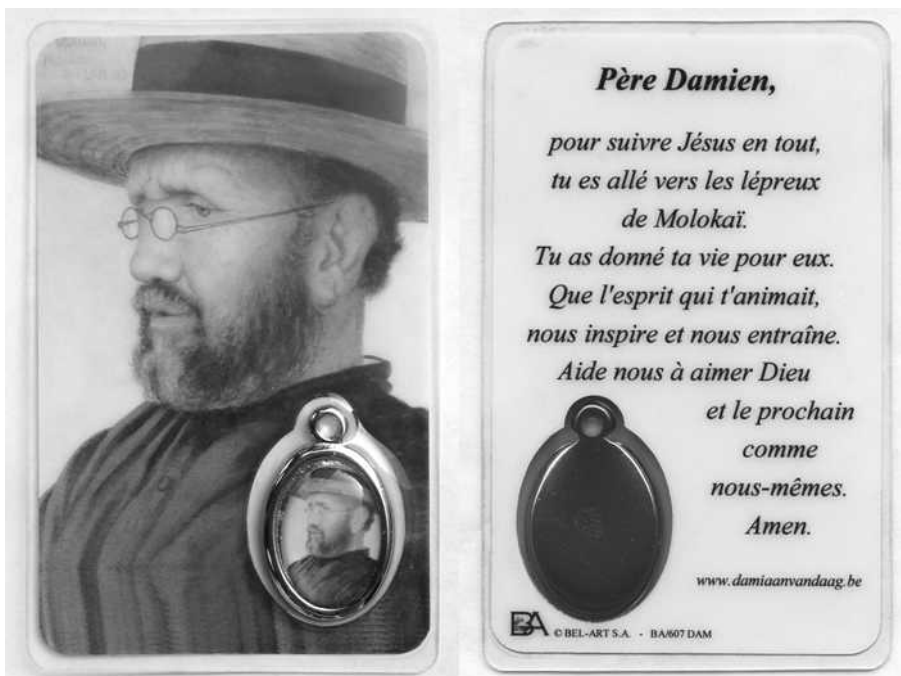
Buste van Damiaan met hoed, langwerpige of rond. Verschillende groottes:

- a. ovaal 32 mm, met oogje 46 mm.
- b. ovaal 22 mm, met oogje 27 mm.
- c. ovaal 22 mm, met oogje 27 mm (meer uitvergroot hoofd).
- d. ovaal 14 mm, met oogje 18 mm.
- e. rond Ø 13 mm, met oogje 16 mm.

Kz : alpha, omega, ITALY, pax-teken (in reliëf).

Deze foto's werden ook nog in andere gadgets verwerkt en zowel in zilver- als goudkleurige vorm uitgegeven.

12. De Damiaan-pin

Dit is een ovale pin met vergulde boord.

Vz: centraal een modern gouden kruis waar we aan de linkerzijde een eenvoudige tekening zien met het hoofd van Paus Joannes-Paulus II en aan de rechterzijde eveneens een eenvoudige tekening met het hoofd van Pater Damiaan.

Kz: de pin met veiligheidsdop en inscriptie: TLC 061/21.71.00

Afmetingen: ovaal 31 × 26 mm.

13. Belgian Heritage: zelf een Damiaanpenning slaan in het Damiaan-Museum te Tremelo

Dit is een koperen medaille van de collectie Belgian Heritage.

Vz.: twee harten ingevuld met beeld van P. Damiaan en de St.-Philomenakerk.

Randschrift: Damianus De Veuster Tremelo

Kz.: landkaart van België met hoofdletter B.

Randschrift: Belgian Heritage / Collectors Coin

Ø 31 mm.

Deze medaillemachine stond in het Damiaanmuseum te Tremelo van 1997 tot 2007.

14. “De Grootste Belg”, 2005

Het TV-spel: “Kiezen voor De Grootste Belg” werd uiteindelijk gewonnen door Pater Damiaan, het voorbeeld van internationale uitstraling van ons land, waardoor zijn populariteit nog versterkt werd. Voor die gelegenheid werd voor de Koninklijke Munt van België door Luc LUYCKX een herinneringspenning gecreëerd.

Vz.: Damiaan met hoed.

Randschrift: PATER DAMIAAN - MAXIMUS BELGA 2005
met logo LL (Luc Luyckx).

Kz.: wapenschild van België met drie ijken: weegschaal, roos en hoofdje met kruisje (Brussel).

Randschrift: BELGIE BELGIQUE BELGIEN

Deze medaille werd uitgegeven in zilver en goud (beperkte oplage)²⁷.

- a. zilver: Ø 37 mm (oplage: 5000), 925 ‰, prijs 55,00 €.
- b. goud: Ø 21 mm (oplage: 2500), 999 ‰, prijs: 280,00 €.

15. De Damiaan-Actie

15a. Damiaan-Actie (1989)

In 1989 heeft de Damiaanactie een grote penning uitgegeven met de beeltenis van Pater Damiaan met strohoed.

Vz: portret van Damiaan met strohoed en bril (model Clifford)

Randtekst: DAMIAAN DAMIEN 1889 1989

Kz: DAMIAANAKTIE • DAMIAN-STIFTUNG • LES AMIS DU PERE DAMIEN •

Afmeting: Ø 49 mm, brons.

²⁷ Munt-Info, het Magazine van de Koninklijke Munt van België, april 2006, p. 2: beide uitvoeringen zitten verpakt in een luxe-etui en gaan vergezeld van een officieel echtheidscertificaat.

15b. Damiaan-Actie, Brussel, 2005 (met rode-vlinderembleem)

De Damiaan-Actie heeft een medaille uitgegeven (sleutelhanger) in 2005.

Vz.: portret van Pater Damiaan met rode vlindertje.

Kz.: tekst: **Damiaan Grootste Belg**

Ø 35 mm (verguld metaal), met oogje: 37 mm.

Het Damiaan-huis te Tremelo, vandaag museum, gewezen noviciaat (1940) van de Congregatie van de Paters van de Heilige Harten (Picussen)

16. Medailles van de heiligverklaring van Pater Damiaan te Rome op 11 oktober 2009

Het is reeds geleden sinds Jan Berchmans (Diest, 1599 - Rome, 1621²⁸) dat België nog een heilige heeft verkregen (Jan Berchmans werd heilig verklaard op 22 januari 1888 door Paus Leo XIII en uitgeroepen tot patroon van de studerende jeugd). Dat de numismatiek volgde, om de nieuwe heilige te vereeuwigen, behoeft geen verder betoog. Zowel Paul Huybrechts, de Koninklijke Munt van België als de medailleurs van Italië lieten deze kans niet onbenut. De Koninklijke Munt gaf een zilveren 20 eurostuk uit, een echt muntstuk!

a. Paul HUYBRECHTS, Herent 2009.

- bronzen medaille, Ø 60 mm.

Vz: buste van Damiaan naar een portret van Edward Clifford.

Randschrift: SANCTUS DAMIANUS MOLOKAIENSIS

Kz: silhouet van het kubistische beeld van Marisol ESCOBAR²⁹ dat besteld werd voor het Capitool te Washington D.C., waarop de tekst: CANONIZATIO / R·P· DAMIANI / DE VEUSTER / ROMAE / 11 OCTOBRIS / 2009

Van deze medaille werden er twee vergulde exemplaren gemaakt waarvan het ene voor Koning Albert II en het andere voor Paus Benedictus XVI. De koning heeft

²⁸ Pater Jan Berchmans is een jonge jezuïet uit Diest. Zijn attributen zijn: kruisbeeld, rozenkrans en Regelboek.

J.J.M. TIMMERS, Christelijke Symboliek en Iconografie, Bossum, 1978, p. 269, nr. 744: Joannes Berchmans (26 november).

Wolfgang BRAUNFELS, L.C.I., Herder Rom, 1974, vol. 7, kol. 85-86.

²⁹ Dit beeld werd vervaardigd in twee exemplaren (1969), het ene "Father Damien Statue" staat aan het Capitool van Honolulu (Hawaii), het andere in het Capitool te Washington. Het werd in een internationaal concours geselecteerd uit 66 ontwerpen. Marisol ESCOBAR (Paris, 1930 – New York) is een Venezolaanse kunstenaar. Het beeld werd op 15 april 1969 in Washington plechtig onthuld, 80 jaar na zijn overlijden: René OBBELS, o.c., p. 14, met kleurafbeelding p. 16.

bij zijn privé-audientie, de dag voor de heiligverklaring, deze vergulde medaille aan de paus geschonken.

Deze medaille pronkte op de tentoonstelling te New York "Independence in Medals: Belgium since 1830".³⁰

- sleutelhanger in brons, Ø 35 mm, eenzijdig.
Vz : buste van Damiaan zoals hiervoor, doch met een tweede randschrift, zijnde de tekst van de keerzijde van de medaille hiervoor.
Met dit dubbele randschrift is deze medaille veruit de fraaiste van het hele gamma.

- zilver of brons, Ø 30 mm.
Vz: buste van Pater Damiaan.
Kz: als voornoemde grote medaille.
- goud, Ø 22 mm, eenzijdig.
Vz: buste van Pater Damiaan met randschrift zoals bij de bronzen medaille hierboven. Deze medaille werd eenzijdig geslagen omdat zij relatief dun is.

³⁰ Catalogus van de tentoonstelling: *Independence in Medals: Belgium since 1830. Historic Belgian art medals from the collection of Paul Huybrechts 1830-1980 (december 12, 2009 - februari (end), 2010. Medialia...Rack and Hamper Gallery (New York), afbeelding E23: Canonization of Father Damien in 2009 (2009).*

- b. Officiële medaille van de Congregatie van de Heilige Harten, Rome, 2009.

Vz.: buste van Pater Damiaan.

Randschrift: SANCTUS DAMIANUS DE MOLOKAI SS. CC.

CANONIZATIO ROMAE 11 10 2009

Kz.: Sint-Philomenakerkje en twee harten.

Randschrift: Congregatio Sacrorum Cordium Iesu et Mariae

Ø 35 mm, zilver.

Verzameling Louis Van Muyzen, Tremelo.

Dit is de officiële medaille uitgegeven door de Congregatie van de Paters Picpusen te Rome ter gelegenheid van de heiligverklaring van hun medebroeder Pater Damiaan.

- c. Luc LUYCKX, Muntstuk (Nationale Munt van België)³¹, 2009.

- Heiligverklaring: 20 euro muntstuk. Deze munt werd enkel geslagen in de allerhoogste proof-kwaliteit in beperkte oplage.

Vz: portret van Pater Damiaan (naar Edward Clifford) met zijn geboortehuis te Ninde (Tremelo) en zijn Sint-Philomenakerk van Kalawao te Molokai.

Randschrift: TREMELO • DAMIANVS • MOLOKAI 11-X-2009

Kz: 20 EURO / 2009 / met kaart van de Europese Muntunie en enkele sterren alsook onderaan het randschrift: BELGIE - BELGIQUE - BELGIEN

Bovenaan twee ijken: rechts het nieuwe muntmeesterteken van Serge Lesens (een ganzenveer) en links de ijk van het Brussels Munthuis (hoofd met daarop een kruis).

Afmeting Ø 37 mm, gewicht: 28,85 g, 925 ‰ zilver.

Oplage: 15.000 exemplaren.

³¹ Munt-Info, nr. 51, oktober 2009, p. 6-7: De heiligverklaring van Pater Damiaan... de prestigieuze herdenkingsmunt.

DAMIAAN : PATROONHEILIGE VAN DE MELAATSEN EN AIDSPATIËNTEN

Jozef De Veuster groeit op in Tremelo, als zevende van een gezin van acht. Net als zijn broer Auguste (pater Pamphile) wil hij in het klooster van de Picpussen treden, in Leuven, wat hij dan ook doet in 1859. Zijn leer-achterstand is groot, maar hij vecht voor zijn droom. Eind 1863 zou zijn broer naar Hawaï gestuurd worden, maar die wordt ernstig ziek. Jozef, intussen Damiaan, neemt zijn plaats in en vertrekt op missie.

Bij aankomst in Honolulu (1864) wordt Damiaan bij gebrek aan priesters meteen tot priester gewijd. De melaatsenkolonie op Molokai wordt al in het daaropvolgende jaar gesticht. Maar tot aan de komst van Pater Damiaan ("Makua Kamiano") blijven de lepralijders aan hun lot overgelaten.

In 1873 beslist bisschop Maigret een missionaris naar het eiland te sturen voor drie maanden. Damiaan zal er de rest van zijn leven blijven. Hij werkt voor en met de melaatsen. Omdat niemand behalve hij het eiland durft betreden, moet hij alles zelf doen. Hij bouwt en wijdt zijn kerk zelf, is tegelijk dokter en priester. Uiteindelijk wordt het leven onder de melaatsen Damiaan fataal en in 1889 sterft hij aan de gevolgen van lepra. Na bijna een halve eeuw worden Damiaan's stoffelijke resten vanuit Molokai naar België overgebracht. Deze liggen thans begraven in Leuven. In 1994 werd zijn rechterhand uit het graf gehaald om als relikwie te dienen.

Pater Damiaan werd in 1995 door Johannes Paulus II zalig verklaard. Zijn feestdag valt op 10 mei. Dat is de dag waarop Damiaan (in 1873) voor het eerst voet aan wal zette in Molokai. Op 11 oktober 2009 wordt Pater Damiaan door Paus Benedictus XVI heilig verklaard! Een verdiend eerbetoon aan een uitzonderlijk man!

11/10/2009 PATER DAMIAAN
HEILIGVERKLARING

Nominale waarde / Valeur nominale	20 euro
Kwaliteit / Qualité	Proof - Belle épreuve
Diameter / Diamètre	37 mm
Gewicht / Poids	22,85 gr.
Legering / Alliage	Zilver / Argent - 925 ‰ ⁹⁹⁹
Oplage / Tirage	15.000 ex.
Muntontwerp / Création de la pièce	Luc Luycx

20 EURO
PÈRE DAMIEN
CANONISATION

Geboortehuis van pater Damiaan te Ninde (Tremelo) • Maison natale du Père Damien à Ninde (Tremelo)

De jonge Damiaan tijdens zijn noviciaat • Le jeune Damien durant son noviciat

Inscheping naar Hawaï
Embarquement pour Hawaï

Damiaan-monument Tremelo • Monument Damien à Tremelo

Zaligverklaring door Paus Johannes-Paulus II in 1995 • Béatification par le Pape Jean-Paul II en 1995

Casette met het muntstuk van 20 euro, uitgegeven door de Koninklijke Munt van België

17. Ontwerpen van niet-uitgegeven medailles

Bij het nakijken van de creaties van Paul HUYBRECHTS³² ontdekten we dat hij nog drie ontwerpen van medailles met Pater Damiaan had vervaardigd, die uiteindelijk het levenslicht niet zagen. Dit zijn drie bas-reliëfs.

schaal ¼

- a. bas-reliëf (origineel ontwerp in gips), 1994.
 randschrift: tekst links en rechts van het hoofd van Damiaan: BEATUS DAMIANUS SERVITOR LEPROSORUM IN MOLOKAI / TREMELO 3-1-1840 KALAUPAPA 15-4-1889, en onderaan: Paul Huybrechts / Kremnica '94
 Ø 18,5 cm.
 Verzameling Paul Huybrechts, Herent.

schaal ¼

³² Paul HUYBRECHTS maakte persoonlijk een reis naar Hawai – Molokai in 1989 waarbij hij de medailles meenam. In het kader van het Damiaanjaar werd hij er ontvangen door de toenmalige gouverneur van Hawaiï John D. Waihee, de sheriff van Molokai Richard Marks, en door pater Daenen van het Damiaanmuseum in Honolulu.

b. bas-reliëf: DAMIANUS 1840-1889, brons, 1998³³.

Vz: lezende Damiaan met in de achtergrond zijn Sint-Philomenakerkje³⁴
(Molokai), boven de rechterschouder: PH

Ø 23 cm, eenzijdig.

Verzameling Paul Huybrechts, Herent.

schaal ¼

c. bas-reliëf in brons, 2008.

zelfde als deze van 1989 doch met een ander randschrift: SINT DAMIAAN VAN
MOLOKAI, en onderaan: PAUL HUYBRECHTS 2008

Ø 18,2 cm.

Verzameling Paul Huybrechts, Herent.

Besluit

We hebben kennis gemaakt met een hele reeks medailles, meer dan 60 verschillende, over Pater Damiaan, de nieuwe Belgische Heilige. De laatste jaren mogen wij echt wel spreken van een escalatie: 100ste verjaardag van overlijden, zaligverklaring, de Grootste Belg, heiligverklaring.

Aangenaam verrast waren we, toen we deze reeks van de nieuwe heilige konden ordenen en in 17 hoofdstukken opdelen. Het is eigenlijk merkwaardig dat we van deze recente heilige zoveel numismatisch materiaal konden bijeenbrengen, des te meer daar in deze tijd de heiligen-medailles niet meer echt in trek zijn en eerder kunnen beschouwd worden als voorbijgestreefd; nog zelden worden ze vervaardigd, met klaarblijkelijk enkele uitzonderingen, zoals bijvoorbeeld de medailles van de H. Rita of de H. Antonius. Ook in Hawaï en in America zijn verscheidene nieuwe medailles over Damiaan uitgegeven.

³³ Deze penning werd oorspronkelijk besteld door de uitgever Sir Rowland Hill in Duitsland, voor een reeks van 12 Beroemde Belgen. Na de uitgifte van 8 medailles werd de reeks echter stopgezet zodat Damiaan er niet meer in opgenomen werd.

³⁴ De Sint-Philomenakerk op Molokai werd eigenhandig getekend en gebouwd door Pater Damiaan. De oorspronkelijke tekening werd opgenomen in Hilde EYNIKEL, o.c., p. 366.

Onze beste medailleurs werden aangesproken en dit met schitterend resultaat:

FISCH en Co
 Raymond GLORIE
 Laurent HART
 Paul HUYBRECHTS
 Luc LUYCKX
 Alfons MAUQUOY
 Raymond TSCHUDIN
 Giuseppe VADALA.

Opvallend is ook de popularisatie van deze Damiaan-medailles: de gemeente Tremelo geeft haar eigen Damiaan-medaille uit, de Belgian Heritage, de Damiaanactie... en vergeten we ook niet dat omheen dit gebeuren een tiental nieuwe boeken werd uitgegeven. Zo kennen we de werken van Hilde EYNIKEL, Jan DE VOLDER, Herman VAN CAMPENHOUT, Luc DESCAMPS, Dirk MUSSCHOOT, Rik VAN PUYMBROECK, Johan BALLEGEER³⁵... en Rondon Damiaan. Er werden zelfs verschillende muziekstukken gecomponeerd.

Pater Damiaan wordt op vele wijzen afgebeeld:

- eerst als geïdealiseerde (onherkenbare) missionaris lepra-verzorger (Constantin MEUNIER)
- Damiaan met volle baard
- Damiaan met zijn geloofskruis (model Pater Franciscus Xaverius SJ)
- de portretten van Edward CLIFFORD
- het kubistische portret van Marisol ESCOBAR
- Damiaan met zijn melaatsen, alsook met:
- de landtong met de "pali" van Molokai
- de Mercatorboot die hem terugbracht.

Damiaan zelf wordt afgebeeld als Pater Picpus in het zwart habijt van zijn Congregatie (Damiaan heeft nooit een wit habijt gedragen), met een zendingskruis (missionaris), omgeven door zijn melaatsen of met zijn eigenhandig gebouwde kerkje Sint-Philomena op Molokai.

De taal die we op deze medailles terugvinden is zowel Nederlands, Frans als Latijn en aan de overzijde van de oceaan Engels. De Latijnse taal primeert. Dit is ook begrijpelijk, want daardoor wordt deze medaille grensoverschrijdend en universeel, zodat ze in elk taalgebied kan aanvaard worden.

Moge dit werkje over religieuze numismatiek bijdragen tot een betere kennis van deze nieuwe heilige uit Vlaanderen. Mijn dank gaat in het bijzonder uit naar het Damiaancentrum te Leuven (Patrick JASPERS)³⁶, naar het Damiaanmuseum te Tremelo (Louis VAN MUYZEN) alsook naar de verzamelaar Jos DE WINTER uit Lovenjoel en Dom Guibert MICHIELS OSB van de Abdij Keizersberg te Leuven.

ten Langveld, advent 2009.

³⁵ Knack-Extra, 21 augustus 2009, p. 49.

³⁶ Alle foto's zijn eigendom van Damiaancollectie, Paters van de H. Harten, Leuven.